

Rehtori Ilkka Virtanen ja muutoksen aika

Ilkka Virtanen aloitti korkeakoulun rehtorina, mutta päättää kautensa nyt yliopiston rehtorina. Seitsemänvuotisen kauden aikana on tapahtunut paljon muutoksia.

Tärkeimpänä kautensa tapahtumana Virtanen pitää korkeakoulun muuttamista yliopistoksi v. 1991. Kehitys jatkui, kunaluksi oli laajennuttu kauppariikkejä korkeakoulusta korkeakouluksi.

Vaasan yliopiston vahvuutena Virtanen pitää profiloitumista selkeille aloille. Yliopisto ei ole hyvinä vuosinaan rönkyillyt päättömästi alalle jos toisellekin, vaan se on pitänyt selkeästi linjastaan kiinni. Nyt kaikki oppialat muodostavat yhdessä toimivan kokonaisuuden.

LISÄÄ JATKOTUTKINTOJA

Perustutkintoja on Vaasassa suoritettu aina kiitettävästi ja niin on edelleenkin. Jatkotutkintojen määrä on Virtasen aikana noussut huomasti: kun aikaisemmin yliopisto tuotti kaksi jatkotutkintoa vuodessa, nykyään määrä on kaksikymmentä. Tästä Virtanen on erityisen iloinen ja jatkotutkintoihin onkin määrätietoisesti panostettu.

- Yliopiston on tärkeää tuottaa myös jatkotutkintoja, jotta saisimme henkilökuntaa yliopiston tarpeisiin. Toki muualta tulleet opettajatkin ovat tärkeitä, mutta pääosin pitäisi opetus- ja tutkijahenkilöstön muodostua oman koulun kasvateista, ja näin nykyään tapahtuukin, sanoo Virtanen.

- Vaasan yliopistolle on tutkimuksessa kehittyneet omia erityisaloja, jossa taso on jopa kansainvälisesti huippua, Virtanen toteaa ylpeänä.

Virtasen aikana on myös avoin yliopisto-opetus kehittynyt huomattavasti, kuten koko maassakin. Täydennyskoulutuskeskus aloitti Vaasassa vaatimattomasti, mutta nyt se on jo erittäin merkittävä laitos, ja näkyy myös maakunnassa.

LISÄÄ KANSAINVÄLISYYTTÄ

Kansainvälistyminen on lähtenyt vauhdilla käyntiin. 1990-luvulla yhä useampi opiskelija

viettää osan opiskeluaikastaan ulkomailla. Tämä ei vielä kuitenkaan ole Virtasen mielestä riittävästi. Tällä hetkellä nimitään noin 35 opiskelijaa on vuosittain ulkomailla, mutta tavoite on asetettu 100 opiskelijaa.

- Suurin osa lähtee vaihto-ohjelmien kautta, mutta mukana on myös "seikkailijoita", jotka järjestävät omin päin

tutkijoilla pitää olla mahdollisuus osallistua ulkomaisiin seminaareihin ja samoin meidän pitäisi pystyä järjestämään tapaamisia täällä.

Vaasan yliopiston asiantuntumus on ollut jo pitkään mukavasti esillä ulkomaisissa tiedejulkaisuissa.

MELANIEMI VAI PALOSAARI?

Yhtenä vaikeimmista asioista rehtorinkaudeltaan Virtanen muistaa uuden yliopistorakennuksen tonttikistän. Kesällä -90 Palosaaren tontille olivat suunnitelmat valmiina ja ra-

- Koko yliopisto laittoi yhtenä rintamana vastaan Melaniemen suunnitelmissa. Tiesimme jo silloin, että jos rakennussuunnitelmia aletaan tehdä taas alusta, viivästyy valmistuminen monia vuosia. Emme kuitenkaan arvanneet, että koittaisi näin huonot ajat. Tällöin emme olisi saaneet uutta yliopistorakennusta, ainakaan tällä vuosikymmenellä, jos myöhemminkään. Se olisi ollut tuhoisaa ja jarruttanut kehitystä, miettii Virtanen.

Raskas prosessi Virtasen mielestä on ollut myös yliopiston asteittainen siirtyminen Palosaarelle. Yrityksessä

rallisiakin tapaamisia, mutta olemme hoitaneet paljon asioita myös niin, että pistäydymme toistemme juttusilla, kun aiheita on.

Vaasan ylioppilaskunta ei ole Virtasen mielestä radikaali. Hän arvelee tämän johtuvan osaksi siitä, että Vaasan yliopisto on tehokas: tänne tullaan opiskelemaan, eikä niinkään olemaan opiskelija-aktivisteja. Vaasassa opiskelijat ovat alusta saakka olleet mukana yliopiston hallinnossa, joten ylioppilaskunnan ei ole tarvinnut taistella opiskelijapaikoista hallituksessa ja muissa elimissä.

RANKINGLISTA

Helsingin Sanomissa julkaistiin lista yliopistojen paremmuudesta. Vaasan yliopisto on tällä korkeakouluneuvoston rankinglistalla viidenneksi viimeisin. Arvioinnissa oli otettu huomioon perus- ja jatkotutkintojen määrä, Suomen Akatemian rahoitus sekä kansainvälisen vaihdon vilkkaus.

Virtanen on tyytyväinen sijoitukseen, mutta suhtautuu silti hieman epäilevästi mitareihin. Ei ole olemassa yhtä tapaa mitata yliopistoja ja mukaan pitäisi ottaa monenlaisia asioita.

- Mielestäni pärjäsimme tässä sijoituksessa aika hyvin, sillä olimme viimeisen ryhmän, johon meitä lähinnä voi verrata, kärjessä. Esimerkiksi kaikki kauppariikkejä olivat takanamme, samoin Lapin yliopisto, sanoo Virtanen.

Kauppariikkejä huoneen sijoittumiseen Virtasella on syy: niistä valmistutaan perinteisesti hyvin nopeasti, mutta arvioinnissa käytetään tasaavia kertoimia. Kertoimet ovat kuitenkin niin rajuja, että ne pudottavat kauppariikkejä koulut auttamattomasti listan hännälle.

KIINTIÖT KARSINOITA

Keskustelua on herättänyt esitys, jossa korkeakoulujen aloituspaikat aiotaan kiintiöidä niin, että 3/4 varataan täysin uusille opiskelijoille ja 1/4 muille. Uusiin opiskelijoihin lasketaan sellaiset opiskelijat, joilla ei ole ennestään mitään tutkintoa tai opiskelupaikkaa. Näin esim. keskiasteella opiskelevat kuuluisivat pienempään kiintiöön. Uudistus on

Rehtorin Ilkka Virtasella on rehtorinkauden lopuksi hieman enemmän harmaita hiuksia, mutta epäilee niiden johtuvan lähinnä iästä

oleskelunsa. Yliopisto yrittää tukea heitä pienellä summalla.

Tutkijavaihdot ovat Vaasan yliopistossa vielä aika alkutaipaleella. Ne olisivat Virtasen mielestä ensiarvoisen tärkeitä. Tutkijavaihdossa luodaan suhteita, ja tuodaan mukanaan uusia tuulia maailmalta. Myös Vaasassa vierailevat ulkomalaiset tutkijat ovat hyödyllisiä. Kunon henkilökohtaisuuksuhteet ulkomaisiin yliopistoihin, ovat opiskelijavaihdotkin helpompia järjestää.

- Kansainvälisyyttä pitää korostaa. Jatko-opiskelijoilla ja

kennustyöt piti aloittaa piakkoin. ABB Strömberg kuitenkin alkoi ajaa asiaa, että yliopistorakennus rakennettaisiin Melaniemeen. Yliopisto piti kuitenkin kannastaan kiinni, ja Palosaaren rakennus alkoi toteutua.

- ABB Strömberg on yliopiston tärkeä sidosryhmä, ja ajauduimme vaikeaan tilanteeseen. Meillä oli erilainen näkemys tulevaisuuden kehityksestä. Selvitettiin tämä tapaus ei kuitenkaan vaikuttanut suhteisiimme ABB: hen ollenkaan.

sijaitsevat tällä hetkellä viestintätieteet, oikeustiede, tuotantotalous, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, talousmaantiede ja kansantalous.

Yliopiston sisällä vaikea asia oli myös tiedekuntien muodostaminen.

ONGELMATON YLIOPPILASKUNTA

Rehtorin yhteistyö ylioppilaskunnan kanssa on sujunut ongelmitta.

- On ollut säännöllisiä vi-

tarkoitus toteuttaa 1995-1998 aikana.

Kiintiöillä pyritään estämään opintojen keskeyttäminen ja nopeuttamaan valmistumista.

Virtanen tiedostaa ongelman opintojen keskeyttämisestä joillain aloilla, mutta Vaasan yliopistossa se ei ole suuri ongelma.

- Esimerkiksi luonnontieteellisissä tiedekunnissa on paljon keskeyttäneitä. Siellä suurella osalla opiskelijoita ei ole aikomustakaan valmistua, vaan he petraavat tietoa esim. fyysiikassa ja kemiassa, jotta voisivat myöhemmin pyrkiä uudelleen ja päästäkin lääketieteelliseen tai teknilliseen korkeakouluun. Tällainen pitäisi estää.

- Toisaalta, jos huomaa valin-neensa väärän alan, ei koulutuksen vaihtamisesta pitäisi tehdä ylivoimaista.

- Periaatteessa uusien opiskelijoiden suosiminen on hyvä ajatus, mutta sitä ei pitäisi toteuttaa noin radikaalisti kiintiöillä. Mielestäni parempi vaihtoehto olisi esimerkiksi antaa lisäpisteitä uusille hakijoille. Tällöin kehitys olisi toivoton suuntaista, mutta ei tarvitsisi ryhtyä rajuihin toimiin ja karsinoida hakijoita.

Uusi käytäntö tekisi vaikeaksi

hankkia kaksi tutkintoa. Virtasen mukaan kaksi tutkintoa on joissain tapauksissa tarpeellista, mutta useimmiten riittää yksi tutkinto, johon voisi vapaa-valintaisena opintoina ympärelisätietoamuilta aloilta.

TAIPUMINEN TUTKINNON- UUDISTUKSEEN

Ensi syksynä tulevat uuden alemmat korkeakoulututkinnot yhteiskuntatieteellisille, humanistisille ja luonnontieteellisille aloille. Vuonna 1995 tutkinnonuudistus saavuttaa myös kauppatieteilijät. Virtasen mukaan Vaasan yliopisto aluksi vastusti sitä, mutta on nyt kääntynyt mukaan uudistukseen. Vaasan yliopistossa eivät keskeyttäneet opiskelijat ole olleet ongelmana, joten yliopisto ei tuntenut tarvetta muutokseen.

- Jatkossa tähtäämme kuitenkin kauppatieteellisellä alalla siihen, että pääosin suoritetaisiin maisterin tutkintoa. Alempi tutkinto olisi vain tekninen välivaihe, suunnittelee Virtanen.

- Humanistisella alalla, jossa tämä kaksivaiheinen tutkinto on ollut aikaisemminkin, tämä

uudistus on luonteva ja sitä tarvitaan. Kun välivaiheessa oli saatavana hum.kand. arvoja (ei siis kuitenkaan tutkintoja), oli niillä kysyntää.

Virtasen mukaan tutkinnon uudistuksella on kaiken kaikkiaan hyviäkin puolia. Aikaisemmin, kun esim. neljännen vuoden opiskelija, jolla on 120 ov:ta lähti ulkomaille, häntä oli vaikea luokitella. Ulkomaille on nimittäin jyrkkä raja undergraduate- ja postgraduate-tasolla. Koska suomalaisella opiskelijalla ei ollut mitään tutkintoa, hänet luettiin undergraduate-opiskelijaksi ja monia tärkeitä etuja jäi saamatta.

TUTKIJATYYPPI

Rehtoriuden jälkeen Virtanen palaa professorin virkaan. Hän on saanut Suomen Akatemian 1-vuotisen varttuneen tutkijan apurahan, joten hän voi heti alkaa tehdä tutkimusta. Tästä Virtanen onkin innoissaan ja hän tunnustautuu tutkijatyypiksi.

- Jos aloittaisin heti opetuksen, ei tutkimiselle jäisi juuri aikaa. Koko talvi menisi siihen, että valmistelisin opetusta, sillä seitsemässä vuodessa kurssit ja

niiden sisältö on muuttunut melkoisesti.

- Koen tutkimuksen hyvin tärkeäksi, sillä tutkimuksella saadaan perusta opetukselle ja jatko-opiskelijoiden ohjaukselle sujuu paremmin.

Virtanen uskoo, että rehtorinviran vaihto sujuu mutkattomasti. Hänen mielestään on hyvä, että viroissa on vaihtuvuutta, jottei virka henkilöidy yhteen ihmiseen.

- Lähdän pois helpottuneena ja hyvillä mielin. On tässä kai

harnaata hiuksia tullut lisää, mutta se lienee iän syytä...

- On kuitenkin totta, että vapaa-aika jäi loppuaikoina lähes olemattomiin. Yliopistolla on niin monta sidosryhmää, johon pidin yhteyttä. Se on hyvin tärkeää, mutta koska uusia tahoja tulee lisää koko ajan, minun piti välillä valittavasti jopa kieltäytyä tapaamisista ajanpuutteen vuoksi.

LAURA KURKO

